

Vychází 1., 10., 20.,
každého měsíce o 10.
hodině.

Expedicí se nachází v ši-
roké ulici, číslo 25,
1. poschodí.

Kdo všeckna čtyry čtvrt-
leři odebere, obdrží pře-
mii.

DALIBOR.

Předplácí se: čtvrtl. 1 zl.
půll. 2 zl., celor. 4 zl.
rak. č. S poštou: čtvrtl.
1 zl. 15 kr., půll. 2 zl.
30 kr., celor. 4 zl. 60 kr.
rak. čísla. Pro státy ně-
mecké: půlletně 1 tol.
20 nov. gr., celoročně
2 tol. 40 nov. gr.

Hudební časopis s měsíční notovou přílohou a s roční praemií.

Odpovědný redaktor:

Emanuel Meliš.

Expedice „Dalibora“ a kancelář pro opisování nachází se nyní v široké ulici čís. 25., 1. poschodí.

„Me sme me!“

I.

My stojíme stále pevně,
nechaf třeba svět se boří;
okamžitým nehodám se
česká síla nepokoří!

Odporem se síly tuží,
odporem se rámě sílí;
protož spějme v tuhém boji
statně k žádoucímu cíli!

II.

Obloha se zvolna zakaluje,
z dále slyším rachocení hromu;
větrík dusný, posel bouře, duje,
která hrozí slovanskému stromu.

Stůjme mužně — bouře vyzteká se,
jenom dětské bázně budme prosti;
přijde doba, kdy nám v nové kráse
vzejde slunko lepší budoucnosti!

Frant. A. Hora.

Píseň.

Rci, srdce mé, co schází tobě?
vždyť venku krásný, jarní den,
a kvítí nedlí více v hrobě
a slunce dlouhý nesní sen.

Rci, srdce mé, co bolí tebe;
vždyť veselý je celý svět
a v oku každém skví se nebe
na líci každé růže květ.

Nechvěj se; teplý zefír v máji
snad tebe také ovlaží;
vždyť najdeš jako slavík v háji
snad druha, jenž tě oblaží.

Antonie Körschnerová.

Jak se vyvinula ouvertura a co je její účel?

(Pokračování.)

Pravdivost situace a volnost v úměru ouvertury byly hlavní věci, kterých se od onoho času na všechny strany dosáhlo. Avšak to platí toliko v praxi, nikoliv v theorii; neboť myšlenka tato byla již dávno od Matthesona v jeho výborné knize „Dokonalý kapelník“ vyslovena, kdež o ouvertuře stojí: „Hlavní vlastnosti její záležejí v tom, že má stručné ponětí a předeheru, malé vyobrazení toho přinesti, co následovati má. A tu se dá snadno soudit, že vyjádření vášni (affektů) v takéto ouvertuře se dle náruživosti řídití musí, které v díle vynikají. Nejvíce má se v ní objeviti ušlechtilost (důstojnost).“ Stručněji a určitěji, pevněji a trefněji mohla by se sotva její trest naznačiti. Není tedy pravda, že by theorie své zákony vždy teprv z prakticky podaných příkladů vyvinouti ano je jen z nich vyvinouti mohla. Jedna pomáhá druhé. Mozart napsal svého *Don Juana* (vysl. Doň Chuana). Jeho ouvertura, jež po dokončení své nepřekonané opery složil, počíná velkolepě s *Andantem* $\frac{4}{4}$ D-moll, k čemuž kromě smyčcového kvartettu 2 flétny, 2 hoboje, 2 B-klarinetty, 2 lesnice, 2 trumpety a bubny přidal. Dále pak přejde Mozart v *Allegro mollo* $\frac{4}{4}$ D-dur nádherně a divukrásně vyvedeného a v C-dur se končícího, by na dominantě přirozeného přechodu k prvnímu zpěvnímu kusu opery dosáhl. Zde máme tedy dvě rozličné věty, které z trestí celé následující opery nikoliv dle vnitřního ducha vyňaty jsou. Později podal Mozart

s lémítež nástroji ve své r. 1791 psané opeře „*Clemenza di Tito*“ (Dobrotivost Titova) v docela jiné vnitřní podstatnosti taktéž mistrovskou ouverturu, kteráž toliko z jediné věty, Allegra to $\frac{4}{4}$ C-dur sestávala a toliko několika fermatami zdržována jest.

Z francouzských skladatelů vezmeme Mehulovu ouverturu k jeho opeře „*Josef a jeho bratři*“, by jsme v ní postupovací chod poznali.

Mehul uvádí jí s *Adagiem* $\frac{3}{4}$ C-dur, kteréž toliko smyčcovým kvartetem podáno jest. Na to následuje *Allegro moderato* $\frac{4}{4}$ čemuž dvě flétny, dva hoboj, 2 klarinety v C, 2 lesnice, 2 trumpety, 2 fagoty a bubny přiděleny jsou. Vše je jednoduše držáno až k *Allegru*, v němž jařeji a pohyblivěji též ve figurách udané nástroje zaznívají. Ouvertura sestává tedy z *tří vět*.

Na počet a řadu vět v úvodní hudbě nedalo se tedy ničehož; ouvertura mohla buď z jediné věty neb z dvou, třech neb též ze čtyř vět sestávat. Její uspořádání stalo se s právem tak rozmanilě, jak to základní poměry a převládající stav citlivosti díla byly.

(Pokračování.)

Berliozova hudební cesta v Čechách.

Podává Vítězslav Guth.

(Pokračování.)

Je to krásné, když, několik set mil od svého domova vzdálen, do cizího města přibudeš a tam nalezeš přítele tobě osobně zcela neznámého, který tě na nádraží již očekává, který z tvé „podivně charakteristické fysiognomie“ hned pozná, že jsi jeho muž, který tě hned osloví, ruku ti stiskne a v tvém jazyku ti oznámí, že všecko přichystáno je k tvému přijmutí.

Právě totéž přihodilo se mi s doktorem V. A. *Ambrosem* při mém příchodu do Prahy. Jen že moje „podivně charakteristická“ fysiognomie svého účinku zcela se chybila, neboť on mě nepoznal. Právě naopak, byl jsem já to, jenž, spatřiv toho malého muže s jeho čilými a blahovonnými tahy, jak po francouzsku svému průvodci pravil: „Ale jak pak mám v tomto davu *Berlioza* nalézt? vždyť jsem ho ještě nikdy ani neviděl!“ — já to byl, pravím, jenž tak nepochopitelně zlomyslný byl, v tom hledajícím pánu tušiti pana *Ambrosa*. Přiblíživ se rychle k těm dvěma pánům, řekl jsem jim: „Zde jsem!“

„Pan Berlioz?“

„Ani více, ani méně!“

„Nu buďte nám vítáni! Velmi se těšíme, že jsme vás konečně spatřili. Pojďte, pojďte! Pokoj a orchestr

jsou pro vás uchystány, v obou dobře zatopeno. Odpočiňte si dnes večír, a zejtra začneme.“ —

Vskutku začali jsme již druhého dne přípravy dělati k mému prvnímu koncertu. Dr. *Ambros* seznámil mne se všemi hudebními autoritami města; představil mne řediteli konservatoria, panu Bedř. *Kittlovi*, ten mne zase uvedl u bratrů *Škroupů*, ředitelů to divadla a hlavního katedrálního chrámu a u koncertního mistra M. *Mildnera*. Potom přišla řada na zpěváky, na žurnalisty a na nejznamenitější přátele umění. Odbyv všechny ty návštěvy, pocítil jsem zcela proti svému obyčejnému zvyku velkou tužbu, toto město si důkladněji prohlédnouti. Zaslouží toho. Neočekávejte však ode mne, abych vám vylíčil divuplnou řadu všech chrámů, paláců, cimbuří, věží, sloupení anebo okouzující okolí. O tom všem můžete se někde jinde dočísti. Nesmíte také, milý příteli, žádné učené pojednání očekávat o hudebních vzbouřeních v Čechách, o zvláštních snahách slovanského ducha, o domnělé době, kde staří mistři této země užívání dominantní septimy bez přípravy dovolovali. V takových důležitých otázkách je moje nevědomost zcela nezhojitelná. Chtěl-li bych se zaměstnávatí dějepisem a pověstmi, pátral bych raději po znamenité, *slonovou kostí ozdobené* kytáře, kteréž užíval filosof Koang-Fu-Tse (vulgo *Confucius*), aby čínskou říši mravovědě přiučil. Neboť já také hraju na kytaru, ačkoliv moje velmi jednoduchá jest a ani jedním znamínkem o slonových zubech honositi se nemůže. Místo, kteréž jsem včera alespoň stokrát si přečetl, je výborný předmět k rozjímání pro filosofické hudebníky (hudební filosofy k tomu nepočítám, neboť od časů *Leibnitzových* nestává jich více). Zní následovně:

„Náhodou uslyšel Koang-Fu-Tse zpěv od Li-Poa, jehož stáří, jak každý ví, se klade na čtrnáct tisíc let nazpátek (tu ještě někdo řekni, že hudba je umění módní); byl takovým nadšením dojat, že sedm dní a sedm nocí nespál a ničeho nejedl a nepil. Hned na to sestavil svou vznešenou nauku, rozšířil ji beze všeho namáhání, pje její předpisy dle písní Li-Poa a přiučil takto mravovědě celé Čínsko s pětistrunovou, slonovou kostí ozdobenou kytarou.“

Bohužel nemá moje kytára pět, alebrž, alespoň často, šest strun a není, jak již podotknuto, slonovou kostí ozdobena.

Navraťme se ale opět k moderní evropské hudbě, která žádnému člověku nepřekáží, aby se najedl, napil, a vyspal jak se mu líbí. Chtěl jsem vám svůj náhled o hudebních ústavech v Praze jakož i o vkusu a vzdělanosti obyvatelstva sdělit. Abych o tom všem mohl důkladný úsudek podati, byl bych tam arcit

musil déle žiti; navzdor tomu chci přece se o to pokusiti, abych vám aspoň podal krátký nástin o tom a pročez budu tedy vypravovati

o *divadle* a jeho údech, jak dalece jsem je slyšel;
o *konzervatoriu* a o osobách jemu přináležejících, jak dalece jsem je seznal;
o *zpěvácké akademii*;
o *kůru* v hlavním katedrálním chrámu;
o *vojenské hudbě*;
o *virtuosech* a *skladatelích*, kteří od jmenovaných ústavů neodvisli jsou; a konečně
o *obecenstvu*. —

(Pokračování.)

O smrti Alessandra Stradelly *)

Sděluje Vítězslav Guth.

Alessandro Stradella, jsa od svobodné obce Benátské povolán, by zde jistou masopustní operu v hudbu uvedl, přibyl do Benátek. Brzo po svém příchodu roznil všechny Benátčany netoliko svými skladbami, ale i neobyčejnou krásou svého hlasu ku podivení. I stalo se, že jej jistý benátský šlechtic jmenem Pig... požádal, aby jeho milenkou, výbornou to zpěvkyni, jmenem Hortensii, ještě více ve zpěvu zdokonalil, což on také přijal. Po několika měsících zahoreli však učitel a jeho žákyně vroucí láskou k sobě tak, že při první příhodné příležitosti potajmu do Říma uprchnouti se snažili. K vlastnímu jejich neštěstí naskytla se jim k tomu příležitost velmi brzy. Šlechtic, poznáv že jest podveden, umínil si ve své žárlivosti, že se usmrcením obou uprchlíků pomstí. Najal tedy dva tenkrát v Benátkách žijící zlopověstné zákeřníky, kteří Stradellu a jeho souvinnici zavražditi měli, a přislíbil jim, že za odměnu 3000 franků a útraty cestovní jim zaplatí. Vrahové odebrali se na to do Neapole, dovědévše se zde však, že Stradella se svou milenkou v Římě se nachází, vydáváje ji tam za svou manželku, zpravili šlechtice o tom, slibujice mu, že vraždu v Římě vykonají a žádali

jej spolu o přimluvčí list na benátského vyslance v Římě, aby u něho v potřebném pádu jistého našli útočiště. Přišedše do Říma, seznámili se hned s okolnostmi a dověděli se, že Stradella příštího dne v St. Giovanni v Lateraně k páté hodině večir duchovní hudbu anebo tak zvané oratorium provozovati bude. Tato příležitost zdála se zákeřníkům býti nejpriznivější k vykonání vraždy. V určenou hodinu do kostela se vloučili, aby se obětí svých neminuli, až se domů navrátí. Avšak všeobecné nadšení, vzbuzené hudbou toho mistra, změnilo zázračně jejich bezbožnost v soucit. Přiznali se, že by to bylo hanebné usmrtiti člověka, jehož vznešenému hudebnímu geniu všickni Italiani uznání vzdávají. Usnesli se, že jeho život ušetří a očekávajice ho u východu kostela, chválili na cestě velice jeho skladbu. Nezatajili mu ale, co v úmyslu měli, že však, pohnuti jeho uměleckým útvorem v nejhlubším srdci, od toho předsevzetí upustili; konečně jim dali radu, aby Řím hned opustili a bezpečnějšího místa k stanovišti si vyvolili. — Aby ale nepřišli sami v podezření, oznámili hned na to šlechtici, že Stradella v den jejich příchodu do Říma, odtamtud se svou milenkou odejel.

Stradel, uznáv nebezpečí svého stavu, odebral se hned se svou milenkou do Turína, kde tehdaž králová vdova (madame royal) panovala. Vrahové navrátivše se na to do Benátek, sdělili šlechtici, že Stradel při jejich příchodu do Říma již do Turína se byl odebral, kde se pro posádku, pro přisnost soudu nesnadněji než v jiných městech vražda vykonati dá. To vše ale nezachránilo znamenitého umělce od dalších úkladů, neboť Benátčan, na své pýše uražený, pomýšlel poráde ještě na prostředky, jakýmiž by svou pomstu v Turíně uskutečnit mohl. Aby tenkrát svého účele jistě dosáhl, přivedl otce uprchlé milenky na svou stranu, jenž s přimluvčími listy tehdejšího francouzského vyslance v Benátkách Abbé d'Estrada na Markýsa de Villars, též francouzského vyslance v Turíně, opatřen a doprovázen dvěma jinými vrahy, do Turína jel, aby zde své vlastní dceři a Stradellovi život vzal. Abbé d'Estrade prosil ve svých listech za ochranu tří obchodníků, kteří se nějaký čas v Turíně zdržeti chtějí; byli to ale oni najatí vrahové, kteří, očekávajice pohodlné příležitosti k zpáchání tohoto zločinu, neopomenuli francouzského vyslance často navštěvovati. Panovnice, poznavši příčinu Stradellova útěku, poslala na krátký čas jeho milenkou do kláštera, co zatím jej ve svých hudebních zábavách zaměstnávala. — Poštěstilo se však přece oněm dvěma vrahům jednoho večera k šesté hodině Stradellu, na valech za městem na čerstvém povětří se procházejícího, dýkami probodnouti, načež v paláci francouzského vyslance ochrany hledali. Zločin tento, u přítomnosti mnohých osob spáchaný, vzbudil okamžitě tak všeobecné

*) Alessandro Stradella, znamenitý houslista a skladatel v Itálii Apollem hudby a pro krásu těla a svých skladeb hudebním Janem zván, narodil se v Itálii v 17. století; žil ve Venecii, v Římě, v Neapoli, kdež r. 1678 operu „La forza del amor poterno“ (mocnost otcovské lásky) napsal. Hudba tato zbudila nevyslovného nadšení. Stradella byl též výborným zpěvákem a velký mistr na harfě. Den jeho narození se neví. Stradella složil oratorium „Jan Křtitel“, pak jednotlivé zpěvy, kantaty, duetta, terzetta a několik čtvero- a pětihlasých madrigalů. Zvláště známa jest jeho „Aria di Chiesa.“ Život Stradelly podal Flotovovi látku k opeře téhož jména.

rozjitření, že se nařídilo, brány města zamknouti, aby zločinec uprchnouti nemohl. Králová vdova kázala hned, vrahy právně stíhati, a dověděvši se, že se nacházejí u francouzského vyslance, žádala od něho, aby je vydal; tento však zpěchoval se tomu, odvolávaje se na právo útočištní v bytech vyslanců. Pověst o té vraždě vzbudila v celé Italii velkého povyku a byla příčinou mnohého dopisování mezi oběma vyslanci. Markýs de Villars, obdržev od vrahů vysvětlení pravého sběhu věci, psal Abbé-ovi d'Estrade o tom do Benátek, načež tento mu odepsal, že ho Pig. . . ., jeden z nejmocnějších šlechticů benátských podvedl. Jelikož Stradella na vzdor obdržným třem ranám smrti nepodleh, nechal vyslanec všechny tři zločince uprchnouti.

Šlechtic zůstal ale nesmířliv a Stradell neušel ještě i nyní mstě svého nepřítele, jenž ho všude vyzvědači pronásledovati dal. Rok po svém uzdravení odebral se Stradell s milenkou svou, s kterou jej mezi tím králová vdova dle církevních zákonů manželsky spojiti dala, do Janova; — a druhého dne po jich příchodu ráno, byli oba ve svých pokojích zavražděni. Na takovýto způsob přišel jeden z nejznamenitějších hudebníků italských okolo roku 1670 o život.

Šebastian Bach a jeho syn.

Novela.

Bylo to v létě roku 1717, když za jednoho půvabného dne z rána jistý jezdec po tak nazvané velké silnici, jež ze Saska přes Výmar do Eisenachu vede, na svém bělouši rychlým kvapem odháněl. Šosy u jeho čížkového kabátu a chochol na jeho ohromném biretu, podobném klobouku, vlály povětřím, kdežto nestvůrné jeho jezdecké boty pobočiny koně mučily. Byl to rychlík, ježž kurfirst saský, August Silný, k varhaníku Janu Šebastianu Bachovi poslal, před jehož domem jezdec k podivení všech Výmaranů také zastavil.

Seskočiv s koně, přivázal ho k plotu a vstoupil do zahrady. Vše bylo ticho, jenom nádennice polívala řádky a v besídce blízce vchodu do domu seděl třináctiletý mladík, písící bedlivě na břídicovou tabulku. Práce jeho zaměstnávala ho tak, že ani okem nespozoroval muže, jemu se blížícího. Jezdec, nevrlý nad tímto bezúctným nevšimnutím, tázal se hochu zuřivě: „Chlapče, patříš do tohoto domu?“ —

Poznenáhlu zdvihnul mladík hlavu a položiv tužku na tabulku, řekl: „Co žádáte?“

„Co je ti do toho, hloupý kluku! Chei věděti zdali zde bydlí koncertní mistr Šebastian Bach?“

„To jest můj otec, tedy mi něco přece na tom

záleží, rozumíte? Nyní s ním bez toho mluvit nemůžete, an komponuje.“

„Do toho mi ničeho není!“ a bez meškání odebral se rychlík do domu, přes kamenné schody nahoru a právě chtěl otevřítí dvěře, když mladík přiběhl a zachytiv kliku oběma rukama, na muže se tak hrozivě podíval, že tento zcela zaražen nad touto smělostí, o krok zpět postoupil.

„Víte to, co to jest komponovat? — Jest to práce posvátná, tak velebná, jako když pan farář svatou svou službu zastává; a pro tutěž příčinu, pro kterou pana faráře vytrhovati nesmíte při kázání, nesmíte také mého otce vytrhovati při skládání. Necht si to jest cokoli, co od otce žádáte, musíte počkati až svou práci skončí.“

„Hm! — Co to je za hospodářství! — Pán Volumier mne sem posílá na rozkaz nejjasnějšího kurfirsta, abych zde odevzdal psaní a počkal na odpověď, a musím zde státi jako otevřhuba před dveřmi, jež mi takový holobrádek před nosem zastoupí!“

„Přestaňte už!“ řekl hoch. Máte-li psaní od mistra Volumiera na mého otce, dejte ho sem. Počkám před jeho dveřmi až bude hotov, pak mu ho hned odevzdám. Jděte jen pokojně svou cestou, a za hodinu si můžete přijíti pro odpověď. Zpropitného dostanete také, dejte jen sem to psaní.“

Rychlík, na něhož poslední slova vzdor jeho vědomí o své důstojnosti účinek míti se zdála, uvážil při sobě, že Bach musí býti přece velmi vzácná osoba, jelikož kníže, jenž vždy jen k vyslancům a knížatům posílá, pro Bacha též si poslal. Poněvadž rychlíku nejvíce ale jistá mladíkova povaha a slovo „komponování“ jakož i podobenství s kazatelem úcty zavdaly, vytáhl ponenáhlu z široké kožené tašky psaní, kursaským erbem zapečetěné. Podávaje je hochovi, řekl, nikoliv bez starosti: „Zdáš se mi býti rozumným hošíkem — zde jest. — Ať mi je ale hned odevzdáš! Ztratíš-li je, dostaneš tolik bití, že budeš za živa míti dost. Za hodinu přijdu si pro odpověď.“ — Pak odešel, nepozoruje ani podivený pohled chlapce, jenž slovu „bití“ tak málo rozuměti se zdál, jako podezření, že by psaní otci neodevzdal.

Mladík odběhl na to malou síni do kuchyně, kdežto psaní odevzdal ženě v nejlepších letech, která kuchařce při vaření nápomocna byla.

„Maminko, zde jest psaní od pana Volumiera z Dráždan, posel od dvoru je sem přinesl. Poručil jsem mu, aby si přišel za hodinu pro odpověď a pro zpropitné.“

„Manželka Bachova, neboť tím ona byla, utřela si pořádně ruce o zástěru a prohlídnuvši žádostivě pětkrát zapečetěné psaní, řekla: „To bude něco vzácného — jdi odnes je nahoru, a až otec přestane psáti

dej mu je hned čisti, pak mi to také pověz, co v něm stojí.“

Hošík kynul přisvědčujíc hlavou a vezmuv psaný běžel přes úzké schody nahoru, které do podkrovní světničky vedly; tu zůstal státi před malými dveřmi, za nimiž mu soubor všeho krásného a šlechetného, všeho štěstí pozemského schován býti se zdál, neboť za těmi dveřmi seděl u točku jeho otec, skládaje jakési motetto.

Jest to silný, as třicetiletý muž, zahalen do starého bavlněného županu, na němž se mnohá záplata už nachází. Skrže otevřené okno této úzké podkrovní světničky padá veselý ranní paprsek na stůl, jenž knihami a notami přeplněn jest. — Pokoj není ničím rušen, jenom nenadále ozývá se někdy pěnkání, které přichází s vršku lípy. To však nezdá se Šebastiana vytrhovati, ano naopak vítané mu to býti musí, neboť usmívaje se, pracuje na motettu pokojně a rychle dále. Konečně odloží péro a motetto jest — ukončeno? Nikoli. Ještě schází počet taktů, ale on přestane psáti, neboť otcova radost převyšuje blahocit při ukončené práci. Bach ví, že jeho nejstarší syn zase u dveří stojí, jeho Miroslav *), jenž mu milejší jest, než všechna motetta na světě. — Miroslav, třináctiletý hoch, ať skladbu tu ukončí. — Šebastian Bach patří s úsmě-

*) Friedemann.

FEUILLETON.

Z Prahy.

Král. zemské divadlo. Pan Stéger zpíval 8. června v zpěvohře „Němá z Portiči, 10. v „Martě,“ 12. „Roberta“ a posléze ve třech z omkách. K poslednímu vystoupení a k příjmu určil sobě p. Stéger Tannhäusera. Dychtiv byl každý, jak se Stéger do Wagnerovy hudby vpraviti dovede. Onemocněním p. Eilerse vzalo se útočiště k 3tému dějství zpěvohry „Troubadour“ od Verdiho, k 2hému z Lucii od Donizettiho a k 4tému z Hugenott od Meyerbeera. Ten, kdo snahu a horlivost vůdců naší zpěvohry poznal, pomyslí sobě, jak se jmenovaným operám vedlo. Obecenstvo nebralo ku konci toho účastenství jako jindy, navštěva ochabovala patrně. Co Masaniello v zpěvohře „Němá z Portiči“ byl Stéger nejlepší, co Robert d'ábel nejslabší. V Marthě zpíval všechny své arie a kantileny hbitě a některé velmi chladně. Ve zlomkách zpíval nejlépe Troubadoura; v Lucii nedosáhl mnoho pochvaly a co Raul v Hugenottách ještě méně. K příjmu nedostavilo se obecenstvo čteně, vyvolalo Stégra mnohokráte mezi a po ukončeném představení. S větší napuštěností budeme následovati pohostinským představením Tichatschka (tak se píše) od dvorního divadla z Drážďan. První výstup co Rienzi byl nad míru skvělý. Obsírné referaty budou následovat budoucně.

vem na dveře, zakašle a sem vklouzne uctivě mladík s psaním v ruce. — „Jsi už hotov, drahý otče?“

„Ne, Miroslave. Ale sedni si sem, rozlož mi tu fugu a utvoř mi k ní konce.“

Žhoucí ruměncem objevil se na Miroslavově tváři a čele, oči přetekly mu slzami, a vezmuv péro do třesoucí ruky, políbil milostivou otcovu ruku. — Tu padlo psaní na zemi.“

„Co zde máš, Miroslave?“

„Pan Volumier poslal sem to psaní po kurfirstském poslu. Za chvíli si přijde pro odpověď,“ řekl hoch kvapně. Zvednuv rychle psaní se země a odvzdav je otci, spěl pak radostí pln ku své uložené práci.

„Ach, maminka chtěla, abych ji řekl až to přečteš,“ pravil hoch vstávaje se stolice.

„Nech toho, já zavolám matku sám,“ a otevřev dveře zvolal Šebastian: „Ženo, pojď přece také trochu k nám sem nahoru.“

Mezi tím co mladík jako ukován při své práci seděl a Šebastian rozpečetěné psaní četl, vstoupila Dorota Bachová do světnice a podepřena na manželova ramena, dívala se do psaní.

„Co pak žádá ten Volumier, Šebesto? Ten píše kliky háky, že člověk není v stavu slovo poznati. — Co pak je nového v Drážďanech?“

(Pokračování.)

— Včera odbýval se koncert „Arka lie,“ v němž A. Dreyschock koncert od Webra a novelettu od Schumannova přednášel. Mimo to dávana byla ouvertura od Kittla a nové české duetto od Ambrose. Zevrubnější úsudek o koncertu podáme příště.

— Koncert jednoty k zvelebení vojenské hudby, jenž se v sobotu dne 15. června v sále na Žofině vedením činného ředitele p. Pavlise odbýval, došel velmi příznivého výsledku. Smyčcový orchestr pěšího pluku hraběte Gyulaye provedl velmi správně ouverturu k operě „Nový Figaro“ od Ricciho, dále slyšeli jsme podvojně variace na polskou národní píseň od Wittmanna, jež chovanci páně Pavlisovi: J. Kunstatt a Jirousek zběhly a čistě na křídlovku a eufonion přednesli; mimo tyto přednášel chovanec J. Toms variace pro křídlovku na themata z opery „Náměsíčná“ od Belliniho s chvalným úspěchem a konečně bylo duetto od Kittla, pro plechové nástroje uspořádané od veškerých žáků provedeno. Pan Krén zpíval z ochoty Schubertova „Poutníka“ a „Andreas Hofer“ významně a cituplně. Paní Thoméová přednášela jednu německou píseň od Gumberta a jednu národní českou, s kterouž velké pochvaly došla. Po koncertě provozovaly veškeré plukovní kapelly zdejší posádky v zahradě ouvertury, operní čísla, potpourri, pochody a taneční kusy vůbec, buď jednotlivě, buď po-

spolu dohromady k velké spokojenosti četného obecnstva. Provedení všech kusů slouží ke cti p. Pavlisovi.

— Na den sv. Petra a Pavla bude se dávat v divadle poprvé opera „Troubadour“ v češtině v překladu Em. Lužanského. V operě budou účinkovati pp. Reichl, Appé, sl. Ehrenbergova a paní Thoméová.

— V sobotu dne 22. června bude konečně na Volšanském hřbitově pomník Klicperův slavně odhalen. Zpěváci, kteří chtí spoluúčinkovati, necht se ve čtvrtek dne 20. června t. m. zúčastní při zkoušce (v divadelní kanceláři, v celebné ulici číslo 961—I.) v 6 hodin večer.

— Duchaplný spisovatel, pan Dr. Aug. V. Ambros, jenž si svými hudebními spisy jakož i skladby chvalného jména dobyt, sbírá nyní materialie k dějepisu české hudby, jež, jak mile s všeobecnými dějinami hudby hotov bude, spisovati započne. Pan Ambros vydá dílo toto v češtině i němčině.

— Nový dechový nástroj, jež pan Aug. Jind. Rott vynalezl a o němžto jsme se v minulém čísle zmínili, obdržel jméno „Glagol.“ Výkres k němu podáme příště.

— Jistá Češka, již jméno nám povědomo není, doporučuje se ve Vídni dámám za učitelku na melofon. Osvědčila své umění ve více než 46 akademiích v nejoblíbenějších sálech vídeňských. Čítá teprv 14 roků.

— Výlet zpěváckého spolku „Hlahol“ do Závistě u Zbraslavi odbýval se v neděli dne 16. června. Pro velkou vodu nebylo možná určený počet lidí na loď vzíti a z té příčiny museli páni pěšky do Závistě se odebrati. Živá zábava byla teprv na zpáteční cestě do Prahy, kdež „Hlahol“ vedením pánů Hüllera a Lukese efektní sbor „Vltavu“ od F. Vogla a jiné přednášel. Mimo to slyšeli jsme sbory: „Praha“ od V. H. Veita, „Nevěrný milý“ od Vašáka, „Pozdravení pěvcovo“ od V. H. Veita a výtečnou kadrylu z národních písní od Ferd. Hüllera. Konečně provedeny byly sbory „Zastaveničko“ od Storchy (v češtině) a „Matrosové“ od Lachnera (v češtině).

— Pan Eduard Nápravník byl v neděli dne 16. června telegrafickou zprávou z Roudnice ku knížeti ruskému Jusupovovi do téhož města povolán, by převzal kapelnické místo u jeho soukromého orchestru v Petrohradě. Zdaž nadaný skladatel tento místo toto přijme, není rozhodnuto.

— Zdatný virtuos na cello pan Seifert, Pražan, přibyl tyto dni z Petrohradu do svého rodiště.

— Tuty dni přibyl do Prahy po delší cestě umělecké v Rusku známý pianista a krajan náš p. Leopold Knína. Jak se dozvídáme, uspořádá zde koncert. Též sl. Ferlesova, člen dvorní opery v Carlsruhe, přibyla do Prahy.

— Nákladem p. Ad. Kurandy v Praze vyšel svažek básní pod jmenem „Chudobky“ od Jaromíra Březanovského. Některé z vlasteneckých písní jakož i lyrické hodily by se ku komponování skladatelům našim.

— Záviš z Falkenštejna, tragédie v 5 jednáních od Vítězslava Háška vyšel před nedávnem tiskem co 1. díl „Biblioteky dramát.“ Duchaplné toto dílo

provozovalo se poprvé dne 8. prosince 1860 a bylo při konkursu o cenu Fingerhutovu co nejlepší práce druhou cenou počteno. Znamenalo by to sovy do Atén nositi, kdybychom o tomto krásném díle, jež sedmero soudců důkladně probralo, ještě zevrubně mluvíti chtěli, podotkneme toliko, že se každý o milou duševní zábavu připraví, kdož by tuto tragédii genialního básníka našeho nečetl.

— Alexander Dreyschock přijel před několika dny ze své umělecké cesty po Rusi opět do Prahy a odebere se co nevidět do lázní Helgolandských.

— Václav Linda Matoušek, virtuos na housle, zemřel dne 2. června 1861 v Krakově v 51. roku svého stáří. Matoušek (snad Matoušek?) narodil se v Čechách, věnoval se školství a byl pomocníkem v Praze. Později oddal se zcela hudbě, učil se houslím u zemřelého Krále mlad. a primiston u Pražského orchestru. Když Paganini toho času do Prahy přijel, působila jeho hra tak na Matouška, že si zcela jeho způsob hry za studium obral a v nejkratším čase tak ohromně ve hře pokročil, že jeho talent a duchaplnost se hned poznati mohly. Později byl povolán k orchestru do Štýrského Hradce, odkud pak uměleckou cestu podnikl. Byl též v Itálii, kdež brzy chvalně znám byl. Na své zpáteční cestě do své vlasti uspořádal koncert v Plzni a dosáhl skvělého výsledku, načež se do Prahy odebral a tu několik dní zdržel. Zde jej slyšel výtečný náš prof. M. Mildner, jenž se o něm takto vyjádřil: „Jeho hra ku překvapení všech, kteří jej slyšeli, věrná a dokonalá kopie Paganiniho se všemi zvláštnostmi, které onoho italského mistra charakterisovaly;“ přitom však osvědčil zase též tolik individualnosti a duchaplnosti, že těžce ztráta jeho oželiti se dá. Jeho skladby byly plny pikantních nápěvů a passází; přitom však vkusuplné a vděčné. Matoušek nar. se dne 9. led. 1810. M. M.

— Hudební literatura. Pod názvem „Feuillet's d'Album“ vychází nákladem Jos. Šálka v Praze sbírka nejnovějších salonních skladeb pro piano, k nížto čelní čeští skladatelové přispívají. První sešit obsahuje krásné impromptu „Frühlingsklänge“ od V. H. Veita a transkripci na Kreutzerovu „Kapličku“ od F. X. Chvátala. Druhý sešit zaujímá dvě skladby, totiž: „Zastaveničko“ od F. Hüllera a „Reverie poetique“ od F. Neumanna. Předplatní cena na 12 sešitů je 5 zl.; jednotlivý sešit stojí 80 kr. r. č. V tomž skladě vyšel německý sbor „Die Abendglocke“ od J. V. Kalivody. Stojí 54 kr. Od Frant. Pivody vyšly opět dvě písně „Větry k vlasti milé spěchající“ (42 kr.) a „Tiše, tiše sláva kráčí“ (27 kr.). Vyšlyt nákladem pánů Kristofa a Kuhé. — Nadaný a mladý skladatel slovinský, pan Darovin Jenko, vydal pod jmenem „Slovenske pesme“ několik zdařilých písní s průvodem piana jakož i dvojzpěvů a čtvero zpěvů. Z písní uvádíme: Stranam — Slovenka — Moja zvezda — Dve utvi; z dvojzpěvů: Tolažba; z čtvero zpěvů: Stranam — Naprej, jenž v besedě Vídeňské s velkou pochvalou proveden a jehož slova zčeštěna se v Daliboru nacházejí. Dále vynikají čtvero zpěvy: Na grobich — Moji sablici — Lipa — Pobratimija — Rojakom. Cena celého sešitu je velice mírná; stojí 1 zl. 50 kr. Kdo by si sbírku tuto přál, necht se obrátí na redakci Dalibora a bude mu zaslána.

— Úvaha. První sešit Vesny obsahuje, jak již oznámeno, tři skladby. Píseň „Vlastenská“ (slova od B. Pešky) od Fr. Pivody tvoří první číslo této sbírky původních zpěvů. Náš národ, ač posud chud na skladby zbudované na základě národních písní, má přec hojnost tvůrčích sil, jimž milá naše vlast za úlohu klade, by v hudebním umění vždy víc a více postupovaly, dle sil vytríbeným vkusem vynikaly, jiných útvarů se nepřidržovaly, aniž jiných nápodobovaly. Z písní vlastenských máme na výběr několik velmi důrazných a duchem národním nadehnutých, jak ve slovích tak i v hudbě originalních. Slova Peškova ve způsobu Szózatů psána uspokojila nás, nikoliv však uvedení jejich do hudby. Charakter nápěvu veršového má se řídit dle celé básně a přiměřeně k slovům přilnouti; zde však trpí zpěv na jednotvárnost, mdlost a prázdnotu; jedině ukončující motiv má více vzletu a ten je dle zdání u F. Pivody v obyčeji. Nechtě skladatel sobě svědomitě smysl slov těchto uváží, a podá budoucně plody, kterými se nejen obecnstvu, nýbrž i umění samému zavděčí. Píseň Pivodova věnována jest Fr. L. Riegrovi. Procházekův dvojzpěv „Čech“ na slova od Picka je práce promyšlená; avšak trochu mnoho rozpredena; čehož se každý skladatel ve dvojzpěvu co možná vystřící má; jelikož časté upotrebování nevyhnutelných tercií a sext, pak časté opakování jedné myšlenky v obou hlasech spíše posluchače unaví, než upoutá. Tímto poklesem, jež zvláště u mladých skladatelů nalezáme, nejlepší místa celku vyblednou. Ku konci totiž od rozvedení dominantní septimy z A-dur v i g a n n u (první převrat dominantní septimy z Fis-moll) blíží se skladba v k u s u i t a l s k é m u, což poněkud bude snad na ujmu jinak poetickému zpracování celého útvaru. Dílo to věnováno jest p. Rudolfovi knížeti z Thurn-Taxisů. Pfliegerova báseň „Kalina“ v hudbu pro sbor uvedena od Em. Vašáka je ryzá práce v národním slohu, poetická a dojímavá. Bažení po efektech nenachází se v skladbě této; slova stojí s hudbou v nejuzším spojení. (x—x)

Z okolí Mlado-Boleslavského. (Opozděno.) Dne 26. m. m. odbývala se zvláštní slavnost v utěšeném Josefodolu. Tamnější zpěvácký spolek světil totiž odhalení korouhve, jižto před nedávnem od paní Leitenbergové, fabrikantky tamnější, byl obdržel. Povětrnost byla slavnosti té přízniva, pročež množství lidí ze všech stran k Josefodolu se ubíralo. Více údů zpěváckých spolků Králohradeckého, Turnovského a Mimoňského bylo též přítomno. Samo sebou se rozumí, že i zpěvácký spolek Boleslavský, který takřka s Josefodolským v jedno splývá, spoluúčinkoval. Okolo páté hodině odpolední přinesl slavnostní průvod při střelbě z moždířů zahalenou ještě korouhev do zahrady tamnějšího hostince, kdežto celá slavnost odbývána byla. Na vyvýšeném místě, kde zpěváci stáli, byla korouhev při přednášení německého proslovu odhalena! A jak by to mohlo také jinaké býti, vždyť korouhev sama má nápis německý!! Doufáme, že si ji zpěváci Josefodolští nevezmou s sebou do Norimberka, kamž prý s českými sbory se chystají, by se tam před Němci co Čechové osvědčili! Vůbec měla slavnost ta ráz více německý, což ovšem v české krajině podivně vypádovalo. Již program ku koncertu, jenž pak odbýván byl, měl nevyhnutelné motto německé a oznamoval nám 7 čí-

sel německých a pro ty Čechy tak z milosti také 4 čísla česká!! Za to se ale snad Čechové potěšiti mohli z krásné a klasické hudby německých sborů, třeba by byli textu nerozuměli! Chyba lávky! Aby každý hned pochopil, že tomu tak býti nemohlo, podotkneme pouze, že mezi 7 sbory německými jalová, hudební ceny prázdna musa Abtova třikráte zastoupena byla! I ostatní sbory německé byly od skladatelů větším dílem nepatrných. Zdravý vkus českého obecnstva nepřipustí, bohdá! nikdy, aby se mu podobné věci zalíbily! Z českých sborů bylo předneseno: „Nad potůčkem“ a „Kalina“ od Vašáka, „Kovářská“ od Vogla a „Utonulá“ od Krížkovského. Slyšel jsem z více stran, že prý Josefodolský spolek zpěvácký nemůže zpívat více českých sborů, proto že prý více německých údů má, jsou to někteří páni z tamnější továrny. Pánům těmto bychom však připomenuli německé přísloví: „Ländlich — sittlich!“ Chtějí-li v české krajině před českým obecnstvem veřejně zpívat, tedy ať zpívají po česku. Nechtějí-li však, neb nemohou-li — tedy ať zpívají pro sebe, po domácku; ať si pozvou k tomu Němců kolik chtějí, ať ale pak neodbývá veřejných produkcí a ať nesezvou české obecnstvo tištěnými zvacími listy a programy.

Z Boleslavi. Minulou neděli dne 9. t. m. odpoledne uspořádal zpěvácký spolek zdejší s Josefodolským zpěvní zábavu v zahradě hostince „u modrého hroznu“ ve prospěch pohořelých v hoření Bohusově. Počasí bylo příznivo podniknutí tomuto lidumilnému. Zpěvy jednotlivé, jmenovitě „Kovářská“, s bouřlivým přijatím byly jásotem od společnosti dosti četné; zdálo se, že členové jednotliví sboru zpěváckého zápasí pospolu u vydobytí vavřinu vítězného; a přítomní s blahým pocitem opouštěli zahradu ku zpěvu tak vhodnou. Výsledek zábavy byl šťastný a obnášel 66 zl. 20 kr.; nejznačněji přispěli p. Frant. Hiller, továrník zdejší s 10 zl., paní Leitenbergová z Josefodolu odeslala 5 zl. a pan Štos, hostinský u „modrého hroznu“, dal mimo bezplatného propůjčení místnosti 10 zl. r. č.

Z Bydžova. (Produkcce.) Program k zdejší produkci zpěv. spolku dne 16. t. m. odbývané jest následující: 1. „Společenská“ od Lablera (ze Záboje). 2. Overtura ze zpěvohry: „Alessandro Stradella“ od Flo-tova. 3. Píseň „Kovářská“ od Riegera, hudba od Procházky. 4. „Potpourri z českých písní“ pro sextett od Joska. 5. Dvojzpěv, s průvodem kvartetta, musel býti opakován. 6. Arie ze zpěvohry „Náměsíčná“ od Bellini (pro sextett). 7. „Na mou vlast“, píseň pro jeden hlas, s průvodem kvartetta, musela býti při hlučném potlesku opakována. 8. Koncertní Polka od Mildnera. 9. Kadryla pro mužský sbor od Hellera.

Z Hradce Králové. (Koncert zpěv. spolku.) Koncert, jež zdejší zpěv. spolek dne 4. t. m. podnikl, poskytl 161 zl. Trutnovským pohořalcům. Nej příjemněji city našemi hnula „Utonulá“ od Krížkovského, i jsme přesvědčeni, že týž sbor od našeho pilného spolku budoucně přednesen nás i v nadšení pozdvihne. Nejhluchnějšího potlesku dostalo se výborně přednesené „hymně před bitvou“ od Wagnera, zajisté pro její efekt uchvacující.

(X+Y+Z.) **Z Pardubic,** dne 12. června 1861. (První hlavní sezení zdejšího zpěv. spolku.)

Každý člověk má nejméně jednu hlavní povinnost ve svém životě zastávat; bylo by ale velmi smutno, kdyby, jak mile svou denní práci i s největší dokonalostí odbyde, pro společenský ruch svojimi zvláštními, někdy výtečnými schopnostmi nepřispěl, a tak sobě i jiným duševní oblažení a občerstvení ujmul. Připomínám si jeden článek z nejčelnějších českých novin: že jeden znamenitý státník i 3 úřady zastával, a to sice s prospěchem. Proč by každý úd našeho i jiného zpěváckého spolku nemohl i při svědomitém zastávání svých povinností také svou pěveckou silou k obveselení tady menší, tam větší společnosti přispívati? Pohlédneme-li se po naší milé české vlasti, patříme-li na naši matku Prahu, jakým krásným příkladem kráčí napřed? Jak statečně si počíná zpěvácký spolek „Hlahol“ pod výbornou správou proslulého národního pěvce p. Lukese v Praze? Za naším hlavním městem neostala naše větší venkovská města, ale i do menších měst vznikl tento zpěvný společenský ruch, tak že jen z Pardubic do blízkého městečka Bohdaneč dojíti můžeme, a dozvíme se, že se tam, dle tamních okolností, zpěv. spolek zřídil. Rozvažme teď! nebylo by to nečest pro naše Pardubice, které přes 6000 obyvatelů čítá, kdyby v tomto směru pozadu ostalo? — Město Pardubice neostalo, a bohda neostane pozadu! Můžeme tehdaž s radostí sdělit, že zpěv. spolek také v našem městě se zarazil, a stanovy od král. českého mistodržitelství dle Králohradeckých stvrzeny byly. V neděli, dne 9. června, bylo první hlavní sezení v zkoušebním velkém sále naší realné školy pod vedením komisara p. Dumonta. Prvé čtly se potvrzené stanovy, pak se údové účinkující nově zapisovali, načež se k volbám přikročilo. Jednohlasně byl František Janda, technický realní učitel za předsedu a ředitele zpěv. spolku Pardubického zvolen. Prvním výborem stal se p. Kučera, učitel hlavní školy III. třídy; druhým p. Hušek, učitel na hlavní škole, nynější ředitel kůru, třetím p. Tomšů, poštovní úředník a čtvrtým p. Podroužek, asistent při berním úřadě. Pan Jos. Klika, učitel na zdejší realce a spisovatel byl jednohlasně zvolen za tajemníka a písmovedoucího. Měšťan a podporovatel zdejšího zpěv. spolku p. Lorenc byl zvolen za úda čestného. Posléze zazpíval zpěvácký, úplně konstituovaný spolek ke cti přítomných měšťanů čtverozpěv ze Zboje: „Pozdravení pěvcovo“ od Veita rázně a správně, načež p. Janda veškerému ctěnému měšťanstvu našemu: „Sláva! Ať žijou!“ provolal, což hmotně opakováno bylo. Připomenout můžeme, že mezi 14 učiteli na hlavní a realní škole v Pardubicích 12 jsou více méně zpěváci a hudebníci, tak že sami po třech údech čtverozpěv jakýkoliv by obsaditi mohli. Nuže, zdař Bůh! *).

*) Těšíme se srdečně.

Z Budyšína v Lužici. Jak libozvučná naše řeč také ve veřejné vstoupá místnosti, buď následující radostným důkazem. 27. dubna l. r. uspořádána byla v zdejší divadle, při četné návštěvě, hudební a deklamatorní zábava. Známa již z lonského roku paní Schusterová zpívala písně od p. Korosa, kterýž ji na pianě provázel. Zpívala hlučným svým altovým hlasem tak dojímavě, že po ukončení hlučným „Sláva“ odměněna byla. O kěz by častěji takého duševního posilnění se nám poskytlo! — Zlatá naděje! — — Nadzminěné písně, jež půvabností melodií se vyznačují, vyšly nákladem „Matice srbské“ pod názvem: *Šeće spewow serbski ch* za sopran abo tenor z přewodom fortepiana, komponowane wot K. A. Kocora. Věnovány jsou učiteli skladatelově a organistu p. Heringovi tamže. Přidán k slovům srbským též překlad německý. — Doufáme, že bratři naši Čechové zajisté postarají se, by též jednou u nich ozvaly se písně lužické. Zdař Bůh! —

Pešt. Divadelní společnost z divadla „Bouffes parisiens“ uspořádá po ukončení svých pohostinských her v Treumannově divadle ve Vídni, v zdejší národním divadle cyklus představení. Každého večera obdrží společnost 500 zl. honoráru.

Vídeň. V Treumannově divadle vystoupila dne 8. června poprvé francouzská divadelní společnost Offenbachova z „Bouffes parisiens.“ Dávati se „Orfeus v podsvětí“, operetka od Offenbacha. Zdejší listy nesrovnávají se v úsudcích o společnosti této; neboť co některé praví, že společnost tato nevyniká téměř žádnou pravou komickou silou, chválí jiné humor členů Offenbachovy společnosti. Jisto však je, že paní Tautinová je výtečná zpěvkyně, kteráž co Eurydice se vyznamenala. Slečny Taffanelova a Helene (Kupido a Venuše) jsou půvabné zjevy. Pan Desiré byl originalní Jupiter. Dále provozovala společnost operetku „Most plný vzdechů“ od Offenbacha, „Kočka proměněna v ženu“ též od Offenbacha.

Dur a moll.

Když Rousseau své „Devindu village“ na pařížské operní divadlo přivedl, dal často orchestru při zkouškách svou nespojnost poznati.

Hudebníci, aby se pomstili, pověsili jeho podobiznu na vymalovanou šibenici. Rousseau spatřiv to, pravil žertovně: „Nedívám se, že jste mne pověsili, an jsem již tolikrát od vás trýzněn byl.“

Lully byl výtečností svých skladeb tak předpojat, že by, kdyby je někdo za špatné uznal, toho zavraždil. Operu, která u obecnstva potlesku nedošla, dal jen pro sebe provozovati. To vypravovalo se králi Ludvíku XIV. I vyjádřil se tento: „Nu, když Lully operu za dobrou uznal, ona tím také bude.“ — Od toho okamžení byl celý dvůr mocnáře a obecnstvo toho mínění; opera jmenovala se: „Armide.“

Číslem tímto ukončeno je druhé čtvrtletí Daliborá. Vyzýváme P. T. ctěné odběratele, kteří se ještě na 3. a 4. čtvrtletí nepředplatili, by své předplacení co nejdřív obnovili, aby v rozesílání Dalibora žádná přestávka diti se nemusila. K tomuto číslu přiložena je notová příloha číslo V. a VI.